

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Teie 23.09.2024 nr

Meie 24.09.2024 nr 2.2-9/24/2209-5

Vastus korduval pöördumisele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai 23.09.2024 ja 24.09.2024 Teie korduvad pöördumised koos kommentaaridega Andmekaitse Inspeksiooni varem edastatud selgitustele.

Esmalt selgitame, et märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus (edaspidi MSVS). MSVS §-st 3 tulenevalt on Andmekaitse Inspeksioonil kohustus anda õiguslaseid selgitusi inspeksiooni tegevuse aluseks olevate õigusaktide ja asutuse pädevuse kohta.

Õiguslaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist. Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Inspeksioon ei osuta õigusabi. Kuna Teie kiri ei ole selgitustaotlus, siis sellele hetkel me vastata ei saa.

Küll aga peame vajalikuks jagada lühikese selgituse Andmekaitse Inspeksiooni tegevuse kohta ning viiteid, kuidas andmesubjekt saaks oma õiguseid kaitsta kui ta leiab, et Tema isikuandmeid on alusetult töödeldud.

Isikuandmete kaitse nõuded Eestis on sätestatud peamiselt [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruses](#) (EL) 2016/679 isikuandmete kaitse üldmääruses (IKÜM) ning [isikuandmete kaitse seaduses](#) (IKS). Nende õigusaktide üle teostab järelevalvet Andmekaitse Inspeksioon.

Etteruttavalt siiski viitame, et isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 5 lg 1 p a sätestab, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev; samuti tohib isikuandmeid koguda üksnes kindlaksmääratud õiguspärastel eesmärkidel (art 5 lg 1 p b) ning koguda tuleb eesmärgi seisukohalt võimalikult vähe andmeid (art 5 lg 1 p c). **Seda, millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil andmetöötlust läbi viiakse, peab IKÜM art 5 lg 2 kohaselt selgitama ja tõendama andmetöötaja ehk konkreetne asutus ise, mitte Andmekaitse Inspeksioon.** Kui õiguslik alus puudub, siis andmeid töödelda ei tohi.

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 6 lõike 1 järgi on isikuandmete töötlemine seaduslik ainult juhul, kui a) töötlemine toimub isiku enda nõusolekul, b) töötlemine on vajalik isikuga sõlmitud lepingu täitmise tagamiseks, c) andmetöötaja täidab talle seadusega pandud kohustusi, d) tegemist on eluliste huvide kaitsmisega, e) andmetöötaja täidab seadusest tulenevat avalikku ülesannet, f) andmetöötajal on andmete töötlemiseks olemas õigustatud huvi. See tähendab, et alati peab olema andmete töötlemiseks mõni õiguslik alus.

Kuna Teie pöördumisest nähtub, et ollakse andmetöötlejalt küll ise selgitusi küsinud, kuid mitmel juhul ei ole vastamistähtaeg veel saabunud (kuu), siis märgime, et inimene peabki esmalt oma taotlusega pöörduma andmetöötleja poole (Loe õigustest täpsemalt meie kodulehelt rubriigist Isikuandmed – Inimese õigused). Andmetöötlejal on kohustus vastata kuu jooksul. Kui andmetöötleja ei vasta isikule kuu jooksul või isik ei ole vastusega rahul, siis on andmesubjektil õigus pöörduda muuhulgas allkirjastatud taotlusega [Andmekaitse Inspektsiooni poole](#), koos asjakohaste tõenditega, et tema isikuandmeid on õigustamatult töödeldud. Andmekaitse Inspektsioon viib lähtuvalt asjaoludest vajadusel läbi menetluse.

Andmekaitse Inspektsioon ei sekku, kui inimene ei ole kasutanud talle seaduses antud õiguste kaitsmise vahendeid, näiteks küsinud ise andmetöötlejalt teavet, esitanud vastuväidet, taotlenud andmete parandamist või kustutamist.

Veel rõhutame, et iga kaebus ei päädi menetlusega ning AKI viib läbi järelevalvemenetluse vaid siis kui tegemist on olulise rikkumisega, mis vajab korrakaitseorgani sekkumist – kaebus ei ole põhjendamatult või korduv ning kui andmetöötleja ei ole inimese taotlusele vastanud ühe kuu jooksul või on põhjendamatult jätnud taotluse rahuldamata.

Kordame, et Andmekaitse Inspektsioon ei osuta õigusabi. Siduvaid õiguslikke hinnanguid annab inspektsioon üksnes järelevalve menetluse tulemusel. Seega, kui inimene tunneb, et tema õiguseid on rikutud, siis saab ta õigusliku hinnangu, sh esmase õigusselguse, saamiseks pöörduda õigusnõustaja poole. Õigusnõustaja saab õigusabiteenuse raames anda kliendile omapoolse hinnangu, kas aset on leidnud õigusrikkumine või mitte ning aidata kliendil leida sobiv õiguskaitsevahend, samuti saab õigusnõustaja hinnata võimaliku kaebuse perspektiivi.

Olukorras, kus isikuandmeid on õigusliku aluseta töödeldud, näiteks avaldatud, siis on andmesubjektil võimalik andmete avaldaja vastu pöörduda ka tsiviilkohtusse. Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 82 ja võlaõigusseaduse § 1046 lõike 1 kohaselt on isiku au teotamine, muu hulgas ebakohase väärtushinnanguga, isiku nime või kujutise õigustamatu kasutamine, eraelu puutumatus või muu isikliku õiguse rikkumine õigusvastane, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Kohtus saab vajadusel nõuda ka kahju hüvitamist ja edasisest sellisest tegevusest hoidumist. Andmekaitse Inspektsioon ei ole pädev hindama kahju tekkimist ega saa välja mõista kahjuhüvitisi.

Ehk siis kokkuvõtvalt selgitame, et andmesubjektil tuleb selgituste saamiseks pöörduda andmetöötlejate poole, kellele tuleb vastata kuu jooksul. Andmesubjekti on alati võimalik selleks kasutada õigusabiteenuse osutajaid, kes muuhulgas saavad anda esialgse õigusliku hinnangu teo õigusvastasuse kohta ning pakkuda välja õiguskaitsevahendeid, mida inimene saaks kasutada perspektiivikalt (sh kas siis kohus, Andmekaitse Inspektsioon vms). Ka andmesubjekti tegevused peavad järgima seaduses sätestatud reegleid, olema kaalutletud, asjakohased ning eesmärgi saavutamiseks vajalikud. Andmekaitse Inspektsioon jääb oma varem edastatud vastuses selgitatud väidete juurde, mh et AKI ei saa jagada vastuseid andmetöötleja eest (sh millisel õiguslikul alusel toimub andmetöötlus ning hinnata menetluse väliselt avaldamise õigustust). Samuti märkisime, et viidatud ametikohal töötades ei saa isik eeldada, et ta jääb anonüümseks.

Viitame, et kui andmesubjektil on küsimusi isikuandmete töötlemise kohta, siis vajalik informatsioon on igal ajal leitav Andmekaitse Inspektsiooni veebilehel. Kui isikul tekib küsimusi isikuandmete, sh nende töötlemise kohta, siis leiab nendele vastused eelkõige inspektsiooni veebilehelt korduma kippuvate küsimuste (KKK) alt või näiteks põhjalikust [isikuandmete töötlemise üldjuhendist](#). Sellest, kas isikukood on delikaatne isikuanne, on selgitusi jagatud ka [siin](#).

Tallinna Haridusametile jagatud selgitus sarnasel teemal on leitav Andmekaitse Inspektsiooni veebilehel avaldatud dokumendiregistrist siit: <https://adr.rik.ee/aki/dokument/16054089>. Inspektsioonil ei ole muid väljastamisele kuuluvaid andmeid.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel